

Gemeente Amsterdam

Gemeenteraad

Gemeentebblad

Voordracht voor de raadsvergadering van

<datum raadsvergadering>

R

Jaar **2013**
Afdeling *
Nummer *
Publicatiedatum *
Agendapunt *
Datum indiening **8 februari 2013**

Tekst wordt gepubliceerd in
Gemeentebblad

Onderwerp

Initiatiefvoorstel van de raadsleden mevrouw Roosma en de heer Molenaar, getiteld:
Amsterdam 10x Toegankelijker

Met deze voordracht stellen wij u voor het volgende besluit te nemen:

Tekst wordt gepubliceerd in
Gemeentebblad

De gemeenteraad van Amsterdam

Gezien het initiatiefvoorstel van de raadsleden mevrouw Roosma en de heer Molenaar, getiteld: Amsterdam 10x Toegankelijker

besluit

- I. in te stemmen met genoemd initiatiefvoorstel;
- II. kennis te nemen van de bestuurlijke reactie op genoemd initiatiefvoorstel.

Wettelijke grondslag

Gemeentewet art. 147a, lid 1

Initiatiefvoorstel

Inleiding

Een stad die de ambitie heeft om voor en van iedereen te zijn, en al haar inwoners de mogelijkheid te bieden in die stad te participeren, te wonen, te leven en er van te genieten, kan en mag niet anders dan een toegankelijke stad zijn. Een toegankelijke stad voor iedereen. Wij zien toegankelijkheid als een breed concept dat staat voor de bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid van de openbare ruimte, van (sociale) voorzieningen, van het openbaar vervoer, van communicatie, en van gebouwen.

Dat Amsterdam niet altijd en overal een toegankelijke stad is, heeft natuurlijk te maken met haar verleden. 400 jaar grachtengordel betekent 400 jaar prachtige statige grachtenpanden en romantische grachten, maar het betekent ook hoge bruggen, smalle stoepen en ontoegankelijke gebouwen. Voor een deel is dat een onontkoombaar feit, maar voor een deel valt er wat aan te doen. Daarnaast is er ook buiten de Amsterdamse

---

binnenstad nog veel ruimte voor verbetering van de toegankelijkheid.

Als Amsterdam een inclusieve stad wil zijn, dan hebben we de opdracht om constant te werken aan het toegankelijker maken van deze stad. Bij de behandeling van het WMO beleidsplan 2012-2016 in juli 2012 heeft de raad besloten tot een nieuw Plan van Aanpak Toegankelijkheid (motie Ulichki). Met dit initiatiefvoorstel wil de GroenLinks-fractie input leveren aan dit nieuwe plan van aanpak. Samen met belangenorganisaties en ervaringsdeskundigen stelden we een top 10 samen - in de wetenschap dat het er wellicht 100 of 1000 zijn - van urgente speerpunten op het gebied van toegankelijkheid in Amsterdam. 10 speerpunten die Amsterdam 10x toegankelijker moeten maken voor haar inwoners en bezoekers. Daarna moeten de volgende 10 volgen, en daarna de daaropvolgende 10, als een voortdurende opdracht een stad voor iedereen te zijn.

Toegankelijkheid in Amsterdam

Wat gaat goed?

Wanneer het gaat om toegankelijkheid en bereikbaarheid heeft Amsterdam de afgelopen jaren niet stil gezeten. Er zijn veel dingen in gang gezet en er gaan veel dingen goed. Waar de Tweede Kamer pas onlangs (eind 2012) besloot het VN-verdrag voor rechten van personen met een handicap ratificerenⁱ, heeft de gemeente Amsterdam in 2007 besloten Agenda 22 te onderschrijven als basis voor gemeentelijk beleid.ⁱⁱ Dat houdt in dat (1) Amsterdam haar beleid toetst op toegankelijkheid en bruikbaarheid voor mensen met een functiebeperking, en (2) dat dit beleid wordt gemaakt mét belangenorganisaties ervaringsdeskundigen samen. In 2008 stelde de gemeente Amsterdam een Plan van Aanpak Toegankelijkheid op dat zich met name richtte op bewustwording en het gebruik van Agenda 22 en op de communicatie. Sinds 2009 kent Amsterdam – door een motie van GroenLinks – een stadsergonoom die adviseert over de bruikbaarheid en toegankelijkheid van de openbare ruimte en gebouwen. Op 13/14 juli 2012 werd in de gemeenteraad van Amsterdam het initiatief van GroenLinks ‘de Voetganger Keizer’ aangenomen waarmee er in Amsterdam structureel meer ruimte komt voor voetgangers. In de Mobiliteitsaanpak, vastgesteld in november 2012, heeft Amsterdam bovendien het Plusnet Voetganger vastgelegd, waarmee in het centrum en in de belangrijkste winkel en verblijfsgebieden daarbuiten de voetganger het primaat krijgt. Veel initiatieven voor het toegankelijker maken van Amsterdam komen vanuit de samenleving, van burgers en ondernemers. De winkeliers in de Haarlemmerstraat hebben bijvoorbeeld hun winkels rolstoeltoegankelijk gemaakt. En er varen sinds kort rolstoeltoegankelijke rondvaartboten. Deze initiatieven zouden meer ondersteund en gestimuleerd moeten worden. Tenslotte is er een website

---

www.toegankelijkamsterdam.nl die de bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid van gebouwen met een publieksfunctie in Amsterdam inzichtelijk maakt.

In verschillende stadsdelen is er mede door inbreng van belangenorganisaties veel aandacht voor Agenda 22 en zijn er voortdurende inspanningen om gebouwen en de openbare ruimte toegankelijker te maken. In een aantal stadsdelen wordt er gewerkt met een Checklist Toegankelijkheid Openbare Ruimte. Met deze Checklist kan in één oogopslag worden beoordeeld welke toegankelijkheidsaspecten relevant zijn voor een ontwerp, een buurtschouw, of een project in de openbare ruimte.ⁱⁱⁱ

Wat moet beter?

Maar, ondanks dat er veel goed gaat, gaat er ook nog steeds veel mis en kan er nog veel beter. Van te voren stilstaan bij een goed toegankelijke openbare ruimte voorkomt ook dat aanpassingen in de openbare ruimte of (delen van) bouwprojecten opnieuw moeten worden uitgevoerd. Het is doodzonde als onderdelen van een project opnieuw moeten worden uitgevoerd omdat niet alle eindgebruikers er gebruik van kunnen maken. Goed nadenken over toegankelijkheid voorkomt derhalve verspilling en tijdsverlies.

Op zaterdag 16 juni 2012 organiseerden de European Greens door heel Europa zogenaamde wheelchair-surveys^{iv}, rolstoelschouwen. In Amsterdam deden GroenLinks Zuid en GroenLinks Oost mee. Met deze rolstoelschouwen werden verschillende moeilijk begaanbare punten voor rolstoelgebruikers in Oost en Zuid geïdentificeerd. Enkele voorbeelden: bij de nooduitgang voor invaliden bij het net gerenoveerde centrum de Meevaart in stadsdeel Oost moesten rolstoelgebruikers twee hoge drempels over om aan de andere kant van de tuin weer veilig op straat te komen (dit is overigens door het Dagelijks Bestuur direct aangepakt). In de Van Woustraat in Zuid zijn vele winkels niet toegankelijk door drempels, terwijl in de Eerste van Swindenstraat in Oost een aantal winkeliers in overleg met het stadsdeel ijzeren oprij-platen voor hun drempels neergelegd, zodat mensen in een rolstoel hier makkelijk naar binnen kunnen rijden. Toegankelijkheid in de openbare ruimte blijft een blinde vlek voor veel Amsterdammers die hun favoriete vervoermiddel – de fiets – nog steeds vaak lukraak parkeren en daarmee voetpaden blokkeren. Maar mensen met een beperking hebben ook veel last van reclameborden, terrastafels, hoge stoepen, vuilnis en andere blokkades. Sommigen winkeliers blokkeren met reclameborden blindegeleidelijnen. Brievenbussen en pinautomaten zijn ook vaak onbereikbaar voor mensen in een rolstoel.

Amsterdam heeft zich met het onderschrijven van Agenda 22 ook gecommitteerd aan het betrekken van belangenorganisaties en ervaringsdeskundigen bij het mee denken over toegankelijke openbare ruimte, gebouwen, communicatie enzovoort. Op sommige

---

plekken vindt inspraak en zeggenschap van eindgebruikers zijn weg, maar op veel plekken laat het nog te wensen over. Ook hier liggen verbeterpunten.

Amsterdam 10x Toegankelijker!

Op 12 december 2012 organiseerde GroenLinks Amsterdam een bijeenkomst over toegankelijkheid met belangenorganisaties, ervaringsdeskundigen en deelraadsleden uit zes verschillende stadsdelen. Het doel van de bijeenkomst was het vaststellen van de grootste prioriteiten op het gebied van bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid in de stad. In drie groepen discussieerde de deelnemers over de meest urgente (maar ook haalbare) voorstellen voor het verbeteren van Amsterdam als Toegankelijke stad. Dit resulteerde in tien voorstellen om Amsterdam toegankelijker te maken, die onder te verdelen zijn in vier verschillende thema's.

GroenLinks presenteert hierbij de top tien voorstellen om Amsterdam 10x Toegankelijker te maken.

Agenda 22

Agenda 22 is onderschreven door de gemeente Amsterdam, en ook door verschillende stadsdelen. Maar Agenda 22 wordt nog niet altijd consequent doorgevoerd. Hier is ruimte voor verbetering.

1. Voer de **Checklist Toegankelijkheid** in de Openbare Ruimte (zoals deze al wordt gehanteerd in stadsdeel Noord en Zuidoost) in alle stadsdelen in. Zorg dat deze checklist een uitgangspunt bij inrichting en groot onderhoud, en een hulpmiddel bij beheer van de openbare ruimte is, zodat tijdig en grondig rekening kan worden gehouden met alle aspecten van toegankelijkheid in de openbare ruimte.
2. Ga als gemeente en stadsdelen in gesprek met verschillende belangenorganisaties over het beter organiseren van **inspraak van ervaringsdeskundigen** wanneer het gaat om verschillende aspecten van toegankelijkheid, bijvoorbeeld via zogenaamde functionaliteitscommissies of ergonomiecommissies.

Openbaar vervoer

Sluit met het GVB een **convenant** over een toegankelijk openbaar vervoer en neem bij de gunning van de Consessie voorwaarden op over toegankelijkheid.

3. Daarbij is **bewustzijn en scholing** van **GVB-personeel** ten aanzien van toegankelijkheid van groot belang. Veel rolstoelgebruikers of mensen die met een blindenstok of blindengeleidehond lopen, ervaren het openbaar vervoer niet als

toegankelijk omdat zij vaak niet de juiste hulp krijgen bij het instappen in tram, metro of bus. Daarbij spelen een gebrek aan kennis van de beschikbare hulpmiddelen (knielsysteem of een uitschuif- of instapplank) en gebrek aan ervaring een rol. Ook werken de beschikbare hulpmiddelen soms niet.

4. Een veel gehoorde wens is het **toegankelijker maken van tram- en bushaltes**. Het is vaak lastig om een halte te bereiken door te lage haltes, te weinig opritten en onhandig geplaatste oversteekplekken. De haltes zelf zijn vaak te smal en het is onduidelijk waar de tram of bus zal stoppen waardoor men soms niet op tijd de deur bereikt. In het verleden zijn hier afspraken overgemaakt, maar de plannen hebben door verschillende redenen vertraging opgelopen. Geef meer prioriteit aan het toegankelijker maken van tram- en bushaltes.

Openbare ruimte

5. Werk aan een sluitend **Hoofdnet Blindengeleiding** met doorlopende blindengeleidelijnen en goed werkende tikkers bij oversteekplaatsen, zodat blinden en slechtzienden zelfstandig (met het OV) van A naar B kunnen. Maak daarbij gebruik van de beschikbare richtlijnen en de handleiding 'Blindengeleiding' die door de stadsergonoom is opgesteld.
6. Zorg dat Amsterdammers - burgers, ambtenaren, scholieren, ondernemers - zich meer **bewust zijn** van het **vrij en toegankelijk houden van de openbare ruimte**. Dit kan bijvoorbeeld door middel van een campagne om de stoep vrij te houden van blokkades als fietsen, verkeerd geplaatste terrassen en reclame-uitingen van ondernemers. Betrek hierbij ondernemersverenigingen en werkgevers. Ook zijn er verschillende workshops voor ambtenaren, bedrijven en scholen die mensen laten ervaren hoe het is om blind of slechtziend te zijn of hoe het is om in de openbare ruimte gebruik te maken van een rolstoel. Die workshops vergroten het bewustzijn van het belang van toegankelijkheid en zouden meer onder de aandacht gebracht kunnen worden.
7. Maak het makkelijker om **direct bij de gemeente meldingen** te doen van blokkades in de openbare ruimte of ontoegankelijke openbare gebouwen en zorg dat snel gehandhaafd wordt of actie ondernomen wordt om die knelpunten weg te nemen. Er is behoefte aan **één aanspreekpunt** (bijvoorbeeld via 14020) en **snel handelen**.
8. **Wegopbrekingen** en wegwerkzaamheden worden normaal gesproken gemeld op de website van A naar Beter (<http://www.vananaarbeter.nl>). Maar kleinere opbrekingen in de stad worden staan daar niet op. Dat zorgt in de praktijk voor

---

veel problemen. Daarbij worden vaak nog wel mogelijkheden voor voetgangers gerealiseerd om te passeren, maar voor rolstoelgebruikers vormen steigers en smalle houten planken onneembare obstakels. Daarbij moet ook gelet worden op de bebording. Er kunnen gevaarlijke situaties ontstaan wanneer scootmobielen gedwongen op de rijbaan moeten (zie foto bij Amsterdamse brug). Zorg dat ook de **kleinere opbrekingen** worden gemeld op de website van A naar Beter, en zorg zover dat mogelijk is ook rolstoel- en scootmobielgebruikers kleinere opbrekingen veilig kunnen passeren. Ook kan gedacht worden aan het ontwerpen van een **routeplanner** die rekening houdt met rolstoelgebruikers en blinden.

- 9. Fietsparkeervakken** in de openbare ruimte zijn groot succes en verbeteren de toegankelijkheid van brede stoepen en pleinen. Zorg op meer plekken voor fietsparkeervakken en parkeervakken voor scooters en Canta's. Minder parkeerplekken in de openbare ruimte, creëert meer ruimte voor (goed geparkeerde) fietsen en (minder valide) voetgangers.

Gebouwen en monumenten

- 10.** Stel met belangenorganisaties en ervaringsdeskundigen (en de website toegankelijk Amsterdam) een lijst op van de belangrijkste knelpunten op het gebied van toegankelijkheid van **rijksmonumenten en openbare gebouwen** (zoals buurthuizen, stadsdeelkantoren, werkpleinen, theaters, consultatiebureaus, sporthallen en zwembaden, enzovoort) in Amsterdam en zorg dat deze binnen een redelijke termijn voor iedereen toegankelijk zijn. Zorg dat publieke gebouwen alleen nog een vergunning voor bouw of renovatie krijgen wanneer de toegankelijkheid van dat gebouw is gewaarborgd.

Besluit:

De raad verzoekt met dit initiatiefvoorstel het College om:

- Deze tien voorstellen om Amsterdam een toegankelijker stad te maken op te nemen en uit te werken in het Plan van Aanpak Amsterdam Toegankelijk (zie motie TA2012-000851 bij het WMO beleidsplan 2012-2016 die op 12 juli 2012 door de raad is aangenomen).

De leden van de gemeenteraad van Amsterdam

Femke Roosma
Fjodor Molenaar

ⁱ Het verdrag is hier te vinden: <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2008/03/18/vn-verdrag-inzake-de-rechten-van-personen-met-een-handicap.html>

ⁱⁱ Agenda 22 verwijst naar de 22 standaardregels over gelijke rechten voor mensen met een handicap die de VN in 1993 hebben opgesteld. De standaardregels kunnen gebruikt worden als methode om beleid te maken dat geschikt is voor mensen met een handicap.

ⁱⁱⁱ Zie bijvoorbeeld de Checklist Toegankelijkheid Openbare Ruimte in Stadsdeel Zuidoost die op 13 december 2012 is vastgesteld.

^{iv} Zie voor beeldmateriaal een filmpjes: <http://www.wheelchairsurvey.eu/>